Coixí de lectura

Mercè Ubach

SUMARI

Introducció 1

Activitats i preguntes per escalfar motors 3
- Llegim amb un llapis a la mà 3
- L'autora 5
- La guia que proposa l'autora 6

El club de lectura 9
- Discussions temàtiques a partir del llibre 9
- Analitzem la novel·la 11

Activitats escrites 15

Annex 17
- Les crítiques 18
- *A letter from K. L. Going* 24
- La música 26

INTRODUCCIÓ

En els últims temps és una pràctica habitual en les guies didàctiques articular-ne el contingut en tres grans blocs: activitats per fer abans, durant i després de la lectura.

Les activitats prèvies busquen despertar les ganes de llegir el llibre proposat i comminen el jove lector a fer hipòtesis sobre el contingut, amb la idea que confirmar-les o desmentir-les aporta algun ensenyament. No ho discutirem, però el document que teniu a les mans en prescindeix, sense més.

Tot i això, a aquells que puguin experimentar un sentiment d'orfenesa, els suggerim que llegeixin les crítiques sobre el llibre, reproduïdes a l'annex. De fet, fora del context escolar, sovint decidim llegir un determinat títol després d'haver-ne ullat una ressenya favorable. Des del nostre punt de vista, doncs, interessar-se pel que s'ha dit de l'obra abans de conèixer-la de primera mà és perfectament natural. Reproduint a l'aula els costums del món adult ningú ens podrà titllar d'imposar tasques inútils i artificials.

Les activitats per fer durant la lectura ens semblen útils només si ajuden a assegurar la comprensió (la literal, la imprescindible per anar passant capítols sabent què tenim entre mans). Totes aquelles activitats de recerca i ampliació sobre el context històric, el rerefons temàtic o la cuina del país on transcorre l'acció ens semblen disruptives i innecessàries, de manera que també en prescindirem.

Tot i això, incloem algunes propostes que poden ser útils per als lectors menys atents. Pensades perquè el grau d'atenció no decaigui en cap moment, intenten no posar pals a la roda.

A parer nostre, l'activitat més fructífera per fer després de llegir un llibre és parlar-ne. El format del club de lectura, que esperem que almenys uns quants alumnes ja coneguin, és ideal per posar en comú punts de vista o dubtes sobre el llibre, i aporta, a més, inestimables beneficis col·laterals: aprendre a defensar les pròpies idees sense imposar-se, i respectar les dels altres, que si són millors que les nostres no hauríem de tenir inconvenient d'adoptar.

La primera part de la guia s'encamina a preparar els lectors per a aquest moment d'interacció oral, perquè no hi arribin amb les mans buides. Per si calgués seduir els

més reticents, els convençuts que les paraules se les endú el vent, proposem (a l'apartat «Activitats escrites»), recollint el suggeriment de la mateixa autora del llibre, K. L. Going, enviar-li una carta redactada en anglès, explicant el contingut del debat o bé demanant-li aclariments sobre els punts de controvèrsia no resolts. Diu que sempre contesta... («*it may take a while*, *but I will write back*»).

ACTIVITATS I PREGUNTES PER ESCALFAR MOTORS

Llegim amb un llapis a la mà

Subratllar els llibres potser és un costum reprovable, però també és una manera de viure la lectura, de dialogar amb els textos. Per als lectors que es distreuen amb el vol d'una mosca, proposem que no perdin de vista el llapis (o la llibreta) mentre estiguin amb el *Xaval gras*. L'objectiu banal del joc quantitatiu que plantegem (i que naturalment no és un objectiu en ell mateix) pot ser un bon truc perquè no abaixin la guàrdia.

1. Qui fa la llista més llarga (o el major nombre de subratllats)?

   - Feu una llista de tots els grups de música que trobeu esmentats al llibre.
   - Feu una llista de totes les marques comercials que surtin al llibre.
   - Feu una llista de totes les pel·lis o sèries televisives que s'hi esmentin.
   - Apunteu les frases en què en Troy es descriu o parla de si mateix.
   - Feu una llista de les frases que descriuen o al·ludeixen a en Curt.

   Guanya en cada apartat qui tingui la llista més llarga, però compte, que Iggy Pop no és una beguda isotònica! Que internet o el professor facin d'àrbitres.

2. Si teniu el costum de subratllar les frases que us agraden quan llegiu, feu-ho. Si no ho soleu fer, aquest cop preneu-vos la molèstia de destacar almenys cinc aspectes del llibre que us semblin prou interessants per al debat que fareu a classe un cop llegit tot el llibre. Recordeu d'anotar-vos les frases o marcar les pàgines, per si en el debat us convé reforçar els vostres arguments amb les citacions literals.

3. El llibre està dividit en 89 capítols molt breus. A mesura que aneu llegint, i sense haver-vos de preocupar en excés per l'estil, escriviu només en una o dues frases de què va el capítol. Al final de la lectura, tindreu 89 frases o dobles frases. Us serviran a l'hora del debat, per veure si tots heu entès el mateix, i per fer l'exercici més

acadèmic d'intentar extreure de l'argument el plantejament, el nus, el desenllaç, en quins capítols s'arriba a clímaxs o anticlímaxs... Fins i tot podeu intentar traslladar la novel·la a un gràfic, de manera que en resulti una serralada o un electrocardiograma. Tothom coincideix, més o menys?

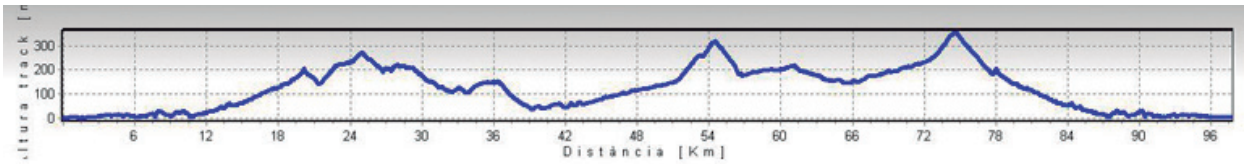

4. Nova York, la ciutat on transcorre l'acció, és una ciutat que tothom coneix encara que no hi hagi estat: és omnipresent en pel·lícules i sèries. Però, ¿tothom té clares les dimensions de la gran urbs, i quina és la distribució de les classes socials per barris? Només en la mesura que ajuda a situar socioeconòmicament els dos protagonistes, pot ser interessant geolocalitzar el lloc on viuen en Kurt i en Troy i buscar fotografies i informació dels barris esmentats a la novel·la.

El metro de Nova York

Un bloc de pisos amb l'estètica típica del Lower East Side

L'autora

Tenint en compte que K. L. Going no és un pes pesant de les lletres (de moment), i considerant que ella mateixa, a les preguntes que proposa per treballar a classe (que trobareu a continuació, tretes de http://klgoing.com/books/fat-kid-rules-the-world/), s'interroga sobre el fet d'escriure sobre un personatge molt diferent d'un mateix, proposem no consultar aquest apartat fins després d'haver acabat el llibre. Aprofitant que les inicials K. L. no proporcionen cap pista sobre el gènere de l'escriptor, posposar l'informar-se sobre Going pot regalar a alguns lectors l'agradable sorpresa de descobrir que és una dona.

Kelly Louise Going va néixer a Rhinebeck, a l'estat de Nova York, el 1973. És autora de diversos títols infantils i juvenils. *Xaval gras es menja el món* és la seva primera novel·la, publicada el 2003. A Catalunya ha arribat més d'una dècada després, gràcies al fet que el llibre és recomanat al *Diari del tot verídic d'un indi a mitja jornada*, el títol anterior de la col·lecció «Propera parada», d'Edicions de 1984.

No es troben gaires dades biogràfiques sobre l'escriptora, però ella mateixa s'ocupa de compensar la mancança, aquí: http://klgoing.com/bio-faq/. Si en voleu saber més, us proposem que tafanegeu la seva web. Si escolteu amb atenció el vídeo on ella mateixa ho explica, descobrireu que és filla d'una bibliotecària i que es va criar en una casa verda.

Quan hagueu acabat el llibre, un aspecte interessant per treballar amb relació a la novel·la i el seu protagonista de més de 100 kg pot ser les imatges de Going que es troben a internet. Fixeu-vos en aquestes tres. Es tracta de la mateixa persona? Quan va escriure el llibre era una persona prima, però amb el temps, ¿podria haver-se convertit en el reflex del seu propi personatge?

La guia que proposa l'autora

A continuació donem íntegra la versió catalana de la sumària guia per al professor que la mateixa Going proposa a la seva web. Tractant-se d'un text breu, val la pena conèixer en quins aspectes del llibre posa l'accent algú que el coneix millor que ningú, la seva autora. Fent gala d'apologia del plurilingüisme, gosem suggerir als més savis que treballin directament en la versió en anglès. De totes maneres, les seves propostes didàctiques cal reservar-les per a després d'haver llegit el llibre. Les hem col·locat aquí només en la mesura que il·lustren l'autora i com es posiciona amb relació al llibre i els seus lectors.

Xaval gras es menja el món
Orientacions per al professor

K. L. Going

Nota per als professors

La inspiració per escriure *Xaval gras es menja el món* em va venir d'una barreja de música punk, biografies de Kurt Cobain i, us ho cregueu o no, d'una carta de rebuig! Un editor a qui havia enviat una novel·la anterior em va fer observar que de vegades als personatges els convé ser més grans que a la vida. Hmm… Llavors em vaig preguntar què passaria si creava un personatge físicament més gran que a la vida real.

Com que jo sempre havia estat una nena molt conscient de mi mateixa (encara que no vaig pujar sent grassa), em resultava molt natural escriure sobre el tema de l'autoimatge. I als escriptors ens agrada barrejar-hi les nostres passions, i per això d'alguna manera el món del punk rock també va saltar a la palestra. El resultat és un llibre que espero que interpel·li els adolescents, i que tant de bo parli als nois que si no es dedicarien a mirar VH1 o a enganxar-se a l'iPod.

Al llibre surten unes quantes paraulotes, però considero que molts nois A) ja hi han estat exposats, B) poden entendre que aquest llenguatge es fa servir en el context de l'ambient punk i C) són molt més capaços del que ens pensem de llegir de manera crítica. Qui sap si aquest aspecte lingüístic pot provocar grans debats: els personatges, haurien de dir renecs, en la literatura juvenil? En quins casos seria desencertat censurar un personatge?

Espero que la novel·la doni peu a grans converses a les vostres aules!

Preguntes per debatre

- Amb quin dels personatges us identifiqueu més? Us heu sentit mai com se sent en Troy al començament de la novel·la?
- Una escriptora prima, com pot crear un personatge amb sobrepès que sigui creïble? En Troy us ha semblat creïble? Els escriptors, haurien d'inventar personatges molt diferents d'ells mateixos? Què passa si el personatge és de raça diferent de l'autor?
- Què penseu que passa després del final del llibre? Rage/Tectonic aconsegueix tenir èxit? En Curt es manté sense consumir?
- El llibre està dividit en capítols molt curts. Per quina raó creieu que ho ha fet així, l'autora? Què aporta o deixa d'aportar?
- En Troy i en Dayle tenen obsessions amb el menjar de signe contrari. Us heu fixat en les d'en Dayle? Per què deu haver triat l'autora dos personatges masculins en comptes de dos de femenins?
- El pare d'en Troy, és un «pare disfuncional decebut»?
- Heu estat mai víctimes de les burles dels altres? Us heu rigut mai d'algú altre?
- Quina és la cosa més arriscada que heu fet mai? Va tenir conseqüències negatives o positives?
- En Curt diu mentides, roba, és manipulador i fa pudor... Deixa penjat en Troy i li porta problemes. A pesar de tot, en Curt et continua agradant? Per què?
- En Curt pren drogues. El pare d'en Troy diu: «Drogues mai». L'Ollie diu que de vegades està bé. Què en penseu, vosaltres? L'autora dóna la seva opinió o ho deixa per al lector?
- «*Born in the USA. Ain't got fucking much to say. Don't we all want it that way?*»[1] Què hi té a dir, la vostra generació?

[1] Per entendre aquesta pregunta (vegeu el capítol 42) ha de quedar clara l'al·lusió a la mítica cançó del Boss, Bruce Springsteen.

- Us ho esperàveu, que en Troy vomités dalt de l'escenari? Us heu trobat mai en alguna situació tan comprometedora? Creieu que ho podríeu superar?
- Què tenen en comú la música i anar directe al gra? Això ho aconsegueix només certa música o tota? Creieu que hi ha un tipus de música que menteix, que crea confusió? I la música que us agrada a vosaltres què?
- En Troy pren la decisió correcta quan revela al seu pare que en Curt abusa de les drogues? Què en penseu del final del llibre?
- Què en penseu sobre les lectures obligatòries a classe? Que perjudiquen la vostra experiència de lectura? Hauríeu llegit el llibre, si no hagués estat obligatori?
- Quin és l'últim llibre que heu llegit per gust? Considereu la lectura un passatemps? La vostra visió de la lectura ha evolucionat des que éreu petits?

Activitats

1. Dissenyeu la caràtula del CD de Rage/Tectonic.
2. Feu el disseny (i el dibuix) d'una samarreta dels Smack Metal Puppets.
3. Atreviu-vos amb una banda sonora creada per a la pel·li de *Xaval gras es menja el món*.
4. Escriviu la lletra per a una cançó punk. En què és diferent el punk d'altres estils musicals? És art? I poesia?
5. Un cop hagueu acabat el llibre, feu a la classe una festa estil Xaval Gras, amb Doritos, Oreos, Pringles, Spaghettios… Doneu-vos una treva amb la preocupació pel pes i relaxeu-vos!
6. Escriviu a l'autora. Em podeu escriure buscant a la meva web el link de contacte amb l'autora. Potser trigaré a contestar-vos, però ho faré. M'encanta rebre cartes dels lectors.

Tant l'activitat 4 com l'activitat 6, totes dues escrites, les recollim a l'apartat dedicat a escriure. Reservem per al debat un comentari sobre la proposta número 5, tan insòlita.

EL CLUB DE LECTURA

Per fer un debat oral sobre el llibre, la idea és posar en comú els aspectes que cada alumne n'ha subratllat (físicament o mental). Les intervencions del professor s'haurien d'encaminar a no perdre mai de vista l'anàlisi del llibre. Estirant els diversos fils temàtics (el punk, el paper terapèutic de la música en els joves, la pròpia imatge corporal, les burles de què aquesta pot ser objecte, el desig de suïcidi, les relacions entre germans, etc.) es pot arribar tan lluny com es vulgui, però un club de lectura no té el llibre llegit com a excusa o punt de partida, sinó com a objecte del debat. En aquest sentit, doncs, tan important com el contingut és la forma, la manera d'explicar la història.

Suggerim a continuació alguns dels temes importants del llibre, sense que el debat els hagi de tractar necessàriament en aquest ordre. Sempre que els alumnes estiguin motivats, val més que portin ells la veu cantant.

Com a procediment de treball, abans del debat convé haver fet les cerques d'informació objectiva que el professor cregui pertinents (per exemple, sobre el punk), com també haver llegit les crítiques (les trobareu a l'Annex), si no les heu llegit abans d'encetar la novel·la.

Discussions temàtiques a partir del llibre

- **La preocupació per la pròpia imatge** (sobretot la corporal) és prototípica de l'adolescència. La visió negativa que en Troy té d'ell mateix el porta a tancar-se, a creure's rebutjat pels altres, a l'autocommiseració («Ni tan sols me'n surto fent de públic») i fins i tot a un intent de suïcidi.
  - ⇨ Què amaga l'obesitat d'en Troy?, recordeu quin fet traumàtic en la seva vida hi pot tenir a veure? (*La mort de la mare.*)
  - ⇨ Compareu en Troy amb en Curt en aquest aspecte. (*Són antagònics, a en Curt li preocupa tan poc la imatge que es passa de deixat; tot i que aquesta deixadesa també podria fer part de l'estètica punk.*)
  - ⇨ Donem massa importància a l'estètica?

- **La marginalitat**. Els dos protagonistes la pateixen. Per gras (en Troy), per pobre (en Curt), el cas és que ser diferent crea rebuig en els altres.

  ⇨ Compareu en Troy i en Curt pel que fa a això. Què hi fa més, en el seu caràcter de marginals, la pròpia actitud o les circumstàncies?

- **L'amistat**. Tota la novel·la és un cant a l'amistat. És l'amistat el que treu en Troy del pou i el que acaba rescatant en Curt del seu camí de no-retorn.

  ⇨ Quina és la base d'aquesta amistat? (*Comparteixen la marginalitat, una certa problemàtica, i també l'afició per la música.*)
  ⇨ En Curt i en Troy són iguals o antagònics?, complementaris?
  ⇨ Quins altres llibres o pel·lícules us vénen al cap sobre grans amistats?

- **L'abús de substàncies**. En Curt abusa de les pastilles (medicaments, drogues legals).

  ⇨ Quina funció compleixen en la seva vida? Què tapa amb la droga?
  ⇨ L'addicció a les drogues és equiparable a l'addicció al menjar d'en Troy?
  ⇨ El menjar industrial ple de greixos saturats és legal, però pot arribar a ser molt perjudicial per a la salut. En Curt es droga amb productes de venda legal. Parleu de com el fet que una substància sigui prohibida incrementa la percepció sobre la seva malignitat.

- Enfront del capitalisme, el **punk**, el punk rock. Què en sabeu, d'aquest gènere musical i del que va representar? Quines eren les seves reivindicacions?

  ⇨ On i quan va sorgir?
  ⇨ Quins en són els grups més representatius? Busqueu informació i poseu-la en comú. A l'Annex teniu un punt de partida. Us podeu dividir la feina i després compartir-la.

- En la novel·la la música té un paper terapèutic en en Troy, és el que li permet sortir del pou, i a través de la música projecta una imatge somiada d'ell mateix. Però el llibre desmitifica el món dels escenaris, a parer vostre? No seria la moralitat del llibre, entre d'altres, que per arribar a ser mínimament bo en el que sigui cal treballar de valent?

- **L'estil de vida americà**.

  ⇨ Com s'alimenten, al llibre, la família? És un comportament representatiu de l'estil de vida americà? (*Dieta a base d'entrepans i menjar processat. Com a les pel·lis* [Rebel sense causa] *beuen llet per sopar.*)

⇨ Us heu fixat en la quantitat de marques comercials que surten al llibre? És el moment de treure les llistes que heu fet mentre llegíeu i de parlar de la societat de consum.

Amb relació a aquest tema, és interessant preguntar-se fins a quin punt l'autora ho fa de manera deliberada o se li escapa perquè ella mateixa hi està immersa. En aquest sentit, no us ha cridat l'atenció l'activitat número 5 que proposa a la seva guia? (*En el nostre context fer-la seria impensable.*)

Per enriquir el debat, recomanem amb total fervor que mireu aquest vídeo de Frank Zappa, que s'interroga amb irònica clarividència sobre l'aportació de la cultura americana a la marxa del món...

https://www.youtube.com/watch?v=zxhdSoeC0_w

Analitzem la novel·la

- **L'estructura**. És el moment de reprendre la pregunta que formula la mateixa autora (Per què dividir l'acció en capítols tan curts?) i de posar en comú els breus resums que heu fet de cada capítol per tenir clars els moments àlgids del llibre. Relacionat amb això:

- **El gènere**. A quin gènere diríeu que pertany, si és que cal encasellar el llibre? (*Es pot considerar una educació sentimental, que arrenca amb una escena que suggereix un drama, però el llibre es resol en clau de comèdia. L'humor tenyeix tot el llibre, però si fos una pel·lícula —de fet n'hi ha versió cinematogràfica— no en seria una d'humor. Per tant, la pregunta no té una resposta clara. Només és interessant perquè els alumnes s'esforcin a reconèixer-hi certs patrons.*) Relacionat amb això:

- **El *crossover* o *young adult***. Si aneu a comprar el llibre als Estats Units segurament el trobareu a les prestatgeries dedicades al *young adult*. Aquí aquests llibres es coneixen amb el terme anglès *crossover*, que ve a ser el mateix. Són llibres a la frontera entre l'adolescència i l'edat adulta.

⇨ Creieu que *Xaval gras es menja el món* és un llibre només per a adolescents?

- **Els personatges**. Us proposem a continuació un acostament a la psicologia dels personatges principals del llibre. Primer parleu-ne entre vosaltres, i després llegiu aquest apartat. Coincidim?

La psicologia dels personatges

Troy. Des de la mort de la mare s'ha engreixat, s'ha enterrat en greix literalment per protegir-se del sentiment d'orfandat. Creu que tothom el mira i el denigra. En part és veritat pels prejudicis envers la gent grassa. Idealització de la gent prima = perfecta. No es creu bo per a res. Depressiu. Intent de suïcidi. Personatge que evoluciona gràcies al fet que algú, en Curt, creu en ell. La música és l'instrument d'aquesta salvació, un mitjà d'expressió, però hauria pogut ser una altra cosa... La seva incredulitat constant en la bondat del que li passa, en les seves possibilitats, fins i tot determina, a part de les seves reaccions, l'estructura del llibre. Però la realitat defrauda uns quants cops les seves pitjors expectatives, la realitat li permet ser més optimista, com si li digués que ja és hora de deixar de llepar-se les velles ferides.

Curt. Desferra humana, fura salvatge de família desestructurada, es refugia en la música i les pastilles. És algú amb un immens talent, i també intel·ligent. Sap manipular els altres per aconseguir el que vol. Té prou sensibilitat per saber abans que el mateix Troy que aquest té un gran potencial com a bateria.

Dayle. El germà petit, traumatitzat des de la mort de la mare. Vol ser com el pare. El seu refugi és l'esport, l'aspiració a ser un home dur. Té l'actitud prototípica de germà petit. Té por d'assemblar-se al seu germà. Al final el personatge pateix una evolució, a partir que s'adona, i admet, que admira en Curt.

Pare. Marine retirat, home recte, patriòtic, noble, lluitador, esportista, caparrut. És un bon pare, és tendre i es preocupa del seu fill. Resulta entendridor quan li compra la bateria. Els gestos que té envers en Curt (fer-lo dutxar, alimentar-lo). I quan és capaç de saltar-se les normes (no denunciar en Curt) per afavorir el fill. Al principi ens el presenten com un home decebut i desesperat pel fill gras, però potser això és només la visió del fill...

Dels personatges secundaris, quin us ha cridat l'atenció? La cambrera? L'Ollie? Per què? Quina funció compleixen dins la trama?

- L'autora diu que es va inspirar en la biografia del seu admirat Kurt Cobain. Aneu a l'apèndix, mireu la seva foto i dieu si us imagineu en Curt així...

- **Recursos literaris**. L'humor és una característica destacada del llibre. La ironia i l'exageració són els recursos que utilitza l'autora per crear la comicitat. Ara pot ser oportú que tragueu la llista de les maneres com en Troy es descriu o parla d'ell mateix.

  «enorme pallús inflable»
  «Ben mirat, jo no sóc una coseta que passi inadvertida: sóc l'elefant de la sala. Imagineu-vos un elefant furibund. Doncs sóc jo.»
  «Avanço retrunyint per la sala d'estar, fent tremolar miralls i antiguitats al meu pas.»

  Semblantment, en Curt és descrit així:

  «Fa saltirons, com els personatges de dibuixos animats que belluguen les cames abans de començar a esprintar.»
  «... en Curt els esquiva, com una figura borrosa i espàstica que mormola incoherències, carregada amb totes les seves possessions materials.»

- **La llengua**. Us heu fixat que el nom del traductor figura a la portada? Us ha sobtat? En efecte, no és gaire habitual un esment tan destacat del traductor, sovint una figura invisible. El traductor del *Fat kid rules the world* és Albert Torrescasana.

  ⇨ El català que parlen els personatges us ha resultat creïble?
  ⇨ Heu tingut en algun moment la sensació que llegíeu una traducció o no us hi heu fixat? (*Si t'hi fixes malament, senyal que hi ha massa estructures calcades...*)
  ⇨ Us ha escandalitzat el gran nombre de paraulotes? O us han passat per alt? Si no ho heu fet abans, llegiu ara la «Nota per als professors» de l'autora. De la preocupació de Going, ¿se'n desprèn que la societat nord-americana és força beata i benpensant?, més que la nostra? Argumenteu-ho amb la vostra experiència personal (directa o a través de la literatura i el cinema).

- **El punt de vista**. La novel·la està escrita en primera persona. Trieu un capítol a l'atzar i, per un moment, feu l'esforç d'imaginar-vos com seria explicat en tercera

persona. Com resultaria, més proper? Què passaria si el narrador digués que el noi és un pallús, etc.?, crearia el mateix efecte còmic?

- **L'adaptació del llibre al cinema**. Si llegiu la carta de l'autora als seus lectors (que reproduïm a l'Annex en la versió original, extreta de l'edició americana del llibre, perquè l'edició catalana en prescindeix), us assabentareu que la novel·la ha estat portada al cinema, que l'autora aprova les modificacions en la trama que hi ha introduït el director, i que la producció ha tingut lloc fora dels circuits habituals de Hollywood i del cinema comercial. Si el llibre us ha agradat molt, sempre pot ser una bona activitat veure la pel·lícula, però tenint en compte que només la trobareu en V. O.

El tràiler oficial: www.youtube.com/watch?v=LPk8nkM2fTs

... i el prota. Us l'imaginàveu així, en Troy?

ACTIVITATS ESCRITES

- Recollint el suggeriment de la mateixa K. L. Going, escriviu-li una carta en anglès, individualment o entre tots, comentant-li què us ha semblat el llibre, o adreçant-li alguna pregunta si durant el debat no us heu posat d'acord en algun punt important.

- Us proposem que per un moment us fiqueu en la pell del traductor.

  1. Se us acut alguna traducció millor per al títol? Penseu que teniu el llistó molt alt, amb el doble significat de l'expressió «menjar-se el món»...
  2. Per parelles, traduïu el fragment que teniu tot seguit. Compareu les diverses versions, decidiu quina és la millor i a continuació fixeu-vos com ho ha fet el traductor. (*El fragment és el principi del primer capítol.*)

I'M A SWEATING FAT KID standing on the edge of the subway platform staring at the tracks. I'm seventeen years old, weigh 296 pounds, and I'm six-foot-one. I have a crew cut, *yes a crew cut,* sallow skin, and the kind of mouth that puckers when I breathe. I'm wearing a shirt that reads MIAMI BEACH—SPRING BREAK 1997, and huge, bland tan pants—the only kind of pants I own. Eight pairs, all tan.

It's Sunday afternoon and I'm standing just over the yellow line trying to decide whether people would laugh if I jumped. *Would it be funny if the Fat Kid got splattered by a subway train? Is that funny?* I'm not being facetious; I really want to know. Like it or not, apparently there's something funny about fat people. Something unpredictable. Like when I put on my jacket and everyone in the hallway stifles laughter. Or when I stand up after sitting in the cafeteria and Jennifer Maraday, Brooke Rodriguez, and Amy Glover all bust a gut. I don't get angry. I just think, *What was funny about that? Did my butt jiggle? Did I make the bench creak so that it sounded like a fart? Did I leave an indentation?* There's got to be something, right? Right?

- Imitant l'estil d'en Troy, descriviu-vos a vosaltres mateixos buscant la comicitat. Ja sabeu: exagereu, compareu-vos amb algun animal. Qui tingui traça amb el dibuix, que es faci un autoretrat caricaturesc. Dibuixar pot ser una forma d'escriure...

- Si haguéssiu de traslladar les relacions dels personatges a un arbre genealògic o un mapa, com ho faríeu? Tingueu en compte els vincles familiars, si les relacions són agòniques o antagòniques, si els personatges són protagonistes o secundaris.

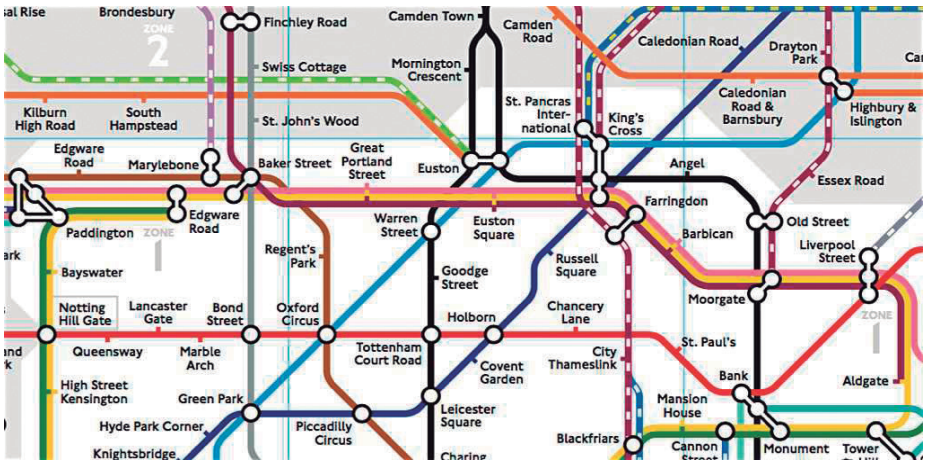

- A aquestes altures ja us deveu haver adonat que en Troy es refereix a si mateix com si es veiés des de fora, com si fos un periodista que donés un titular sobre l'objecte noticiable: ell mateix. Sense anar més lluny, el títol n'és un exemple. Fem un joc. En un paper, escriviu les tres últimes coses més banals que hagueu fet al llarg d'avui. A continuació, transformeu-les en titulars. Afegiu-hi un pessic més de picantor fent que el titular us l'escrigui el company del costat. Han de tenir gràcia però vigilant de no arribar a l'ofensa.

ANNEX

Recollim en aquest Annex materials útils tant per entendre certs aspectes de la novel-la com per ajudar-nos a formar-nos-en la nostra pròpia opinió.

Pel que fa a les tres crítiques reportades, reflexionem sobre les fonts: què merei-xen més crèdit, els diaris en paper o els digitals?, els diaris o els blogs personals? Què sabem de les persones que les signen?

Pel que fa a les quatre pinzellades sobre la música, són això, un esbós. Qui en vulgui saber més, endavant!

«Els extrems es complementen». Lluís Llort sobre *Xaval gras es menja el món*, de K. L. Going

Posted on **21 Novembre 2016**

Font: Lluís Llort / El Punt Avui

Han trigat, però Edicions de 1984 han publicat el segon títol de la col·lecció Propera parada, després de *Diari del tot verídic d'un indi a mitja jornada*, de Sherman Alexie, a finals del 2014. En aquesta ocasió, *Xaval gras es menja el món* [traducció d'Albert Torrescasana] també és una novel·la que arriba amb l'aval de diversos premis, tot i ser el debut de la seva autora, **Kelly Louise Going** (Rhinebeck, Nova York, 1973), que després ha publicat un parell de novel·les més i mitja dotzena de llibres il·lustrats. Tot i que la col·lecció és de l'anomenat *crossover*, és a dir, per a lectors joves i també per a adults, és una novel·la tant o més atractiva per a adults com per a joves. Poc importa, en qualsevol cas, perquè té virtuts de sobres per encaixar amb un percentatge ampli de lectors, que se sentiran atrets, o no, pels personatges i la trama seguint uns gustos literaris personals i no pas per l'edat.

El protagonista és Troy Billings, un noi de Nova York que té 17 anys, fa 186 centímetres d'alçada i pesa 135 quilos. És gras i suat i carregat de complexos. Ell ens explica la història en primera persona. La seva mare va morir fa 9 anys i viu amb el seu pare, militar tot just jubilat, i un germà un parell d'anys més petit. En Troy està a punt de suïcidar-se llençant-se al metro quan un noi dos anys més gran, Curt MacCrae, el convenç perquè no ho faci. Així comença la relació entre tots dos joves, pal de paller de l'obra. Curt havia anat a l'institut de Troy. És un sense sostre, autodestructiu (s'automedica; no és un drogoaddicte clàssic i tòpic), escardalenc, malaltís (probablement

bipolar, si més no pels canvis d'humor), brut, però amb dues grans virtuts: és un bon guitarrista i té una capacitat de seducció molt alta. A l'institut era una mena de llegenda. Curt recluta Troy perquè toqui la bateria a la seva banda (una banda de dos, tot s'ha de dir). Enfrontar-se a l'instrument, a la por escènica, a creure's capaç d'alguna cosa farà madurar Troy.

Troy i Curt són personatges antagònics que aviat es complementen, encara que sigui ara estrenyent llaços d'amistat, ara engegant-se a dida. El tema de la música (no gaire versemblant, però poc importa perquè és l'excusa, el nexe entre tots dos personatges, i podria haver estat la pintura, la literatura o la mecànica) és ben present, però també l'autoestima, la superació, la solitud, l'orfandat, la germanor, la fama i l'èxit, la malaltia, les famílies desestructurades, la mort, la capacitat de mirar més enllà del nostre melic...

Going té un estil àgil però mai tou ni lacrimogen (i podria ser-ho). No dóna les diferents lectures de l'obra mastegades com si el lector fos idiota. La creació dels personatges i les situacions que va plantejant estan ben administrades, amb subtilitat i un magnífic equilibri tècnic i de punts d'interès que evolucionen. Titllar-la de joia potser és excessiu, però una bella perla natural, rodona com el Troy, sí que ho és.

Xaval gras es menja el món

6 November, 2016 / Júlia Baena / Llibres, Realista

L'autora de novel·la infantil i juvenil K. L. Going va ser finalista l'any 2004 del Premi Michael L. Printz amb el llibre de ficció juvenil *Fat Kid Rules the World* (primera novel·la de l'escriptora), que també va ser adaptada al cinema independent l'any 2012 per Matthew Lillard. Edicions de 1984 la publica ara en català —traducció d'Albert Torrescasana—, amb el títol *Xaval gras es menja el món.*

Coneixerem la història d'en Troy Billings, un «xaval gras» de 17 anys, 134 quilos, pocs amics (bé, en realitat cap) i amb una inseguretat que li pesa encara més que el cos. El dia que en Troy decideix suïcidar-se, coneix en Curt MacCrae, un curiós personatge virtuós de la guitarra que opina que en Troy és el bateria ideal per al grup de *punk-rock* que vol crear. Només hi ha un problema: en Troy menteix quan li assegura que sap tocar la bateria. Aquesta mentida acaba portant en Troy i en Curt per un camí on la música és el fil conductor, on els seus somnis, expectatives, decepcions i amistat acompanyen i entretenen el lector de la primera plana fins a l'última.

És una alegria llegir una novel·la juvenil fresca i honesta, que respecta el jove lector i no cau en l'infantilisme o en «fals juvenilisme», amb poc edulcorant (de fet, potser fins i tot el poc que hi ha és necessari per a no desviar massa el lector de l'argument) i amb protagonistes *outsiders* ben construïts, versemblants i entranyables en la seva imperfecció i histrionisme. En lloc de caure en el melodrama que podia haver estat (entorn familiar, *bullying*, etc.), l'autora prefereix apostar per l'humor per retratar les situacions dures. La feina ben feta de l'autora amb la creació i el desenvolupament dels personatges i les seves relacions, així com l'empatia que aconsegueix generar en el lector, és digna de menció i escassa en la novel·la juve-

nil, que massa sovint oblida que un bon personatge és tan important o fins i tot més que un bon argument.

Els lectors adults que hem viscut l'època del *grunge* amb Nirvana, Smashing Pumpkins o Pixies llegireu la novel·la sentint una bonica nostàlgia. I els més grans també la gaudireu, perquè el vitalisme propi de la joventut que destil·la és comú a totes les generacions.

Esperem que la trajectòria de l'obra sigui ben llarga i brillant; al meu parer, un dels llibres de l'any. Molt recomanada!

Obesitat, indigència i música punk

24.10.2016
Mercè Ubach. Barcelona.

NÚVOL

Abans que el titular de premsa «Xaval gras es menja el món» sigui veritat en un sentit figurat (que ho serà, i com!), en **Troy Billings** s'ha dedicat durant anys, des que va perdre la mare, a menjar-se el món de manera literal, fins a convertir-se en un obès mòrbid de 130 quilos. Té disset anys, un germà atlètic que passa d'ell i un pare, marine jubilat, molt decebut amb el seu fill. Fart que tothom es rigui d'ell, està a punt de saltar a la via del metro quan és salvat per un noi primíssim, histèric i llardós com un indigent, que a canvi li demana que el convidi a dinar.

Aquest és l'antièpic moment fundacional d'una intensa amistat, basada, potser com totes, en la necessitat mútua, en l'atracció dels pols oposats, i en una passió compartida, en aquest cas la música. L'àngel del metro és en **Curt MacCrae**, exalumne de l'institut d'en Troy, un genial guitarrista addicte als antitussígens, un sense sostre amb tant de talent per convertir-se en una llegenda del punk com per manipular els altres. En efecte, en Curt necessita un bateria desesperadament, i està tan sonat, o és tan lúcid (de vegades són estats que es confonen) que veu en el noi obès l'essència del punk rock. L'únic problema és que en Troy no sap ni agafar unes baquetes...

Xaval gras es menja el món va d'això, d'explotar la mentida fins a convertir-la en veritat, o d'explorar la mentida fins a adonar-se que, de fet, era veritat. Al capdavall, no som tots una autoficció? Però aquesta història d'*empowerment* adolescent no tindria gràcia si en Troy la visqués sol, el que fa bonica aquesta aventura de redempció a través del punk és que té lloc sota els ulls de l'amic que ha cregut en ell, per obra i gràcia d'aquesta mirada.

Centrada en el diàleg que a través de la guitarra i la bateria entaulen aquests dos personatges antagònics i complementaris, tan ben retratats, la novel·la té l'encert de desplegar-se en clau d'humor. Sense la comicitat d'algunes escenes, sense els diàlegs per moments hilarants, potser el final feliç (i sobretot la ràpida transformació del pare de progenitor disfuncional en ànima caritativa) hauria estat massa tou i desentonat amb un ambient punky i de barri, que no arriba a plasmar-se mai amb la duresa real de la marginalitat, com si autora i editor s'haguessin ocupat de passar el llibre pel ribot per fer-lo apte... per als pares. (Curiosament, algunes valoracions dels lectors americans, sempre tan benpensants, encara li retreuen l'excés de paraulotes!)

Explica **K. L. Going** (Rhinebeck, Nova York, 1973) que li va inspirar la novel·la una barreja de música punk, la biografia de **Kurt Cobain** i una carta de rebuig d'un llibre anterior, en què l'editor li deia que de vegades els personatges creats han de ser més grans que en la vida real. Així va néixer el xaval gras, com una hipertrofiada resposta literària al malestar de què obesitat i punk són aquí expressions convergents.

En la seva *opera prima* (publicada en anglès el 2004), Going —ajudada per un gran talent per a l'adjectivació, sorprenent, eficaç— excel·leix no només en la creació d'uns personatges sempre entranyables, prou estrambòtics per ser atractius però prou prototípics perquè el lector s'hi identifiqui. L'autora també se'n surt amb bona nota a l'hora de fer-los evolucionar i interactuar —hi ajuda el ràpid esbós d'escenes complexes amb poques frases curtes, àgils i plàstiques. Tot plegat va ser prou llaminer per a **Matthew Lillard**, que el 2012 va signar la versió cinematogràfica del llibre, *Fat kid rules the world*, no estrenada al nostre país (es tracta d'una producció independent, Hollywood no va voler apostar per un protagonista obès).

Els lectors *young adult* es poden congratular que **Edicions de 1984** hagi seguit el consell de l'indi a mitja jornada, que en el títol anterior de la col·lecció recomana aquest *Xaval gras es menja el món*, el «gran pallús inflable», per dir-ho amb el versàtil i ric català d'**Albert Torrescasana**. (Deixo per a una altra entrega els sorprenents punts en comú d'aquesta història amb *No i jo*, de **Delphine de Vigan** (2007), una altra adopció d'una adolescent sense sostre, força més mel·líflua.)

A Letter from K. L. Going

Dear Readers,

As we put together this special edition of *Fat Kid Rules the World*, I'm keenly aware that this year also marks the tenth anniversary of the book being in print. When I originally wrote *Fat Kid Rules the World*, I was single, living in an apartment in Brooklyn, and dreaming of someday being a published author. I'd fallen in love with the music of Kurt Cobain and the restless energy of New York City, and I wrote my heart out, conjuring up a quirky story that seemed as if it might—if I was lucky—find a niche audience among misfits and punk rockers. Troy was the embodiment of all my innermost insecurities, and it felt like a huge risk to hand his story over to the world. Would anyone get it? Was I the only one who felt like the fat kid?

To say I'm surprised to find myself, ten years later, with an award-winning novel that's still in print, a movie based on the book, and multiple foreign editions would be a major understatement. I'm amazed. And yet, I'm also filled with hope and gratitude. *Fat Kid*'s success has always felt less like my doing, and more like the work of thousands of self-proclaimed misfits, each of us staking a claim, standing up for what we believe in.

When Matthew Lillard first approached me about directing the movie, it was after he'd narrated the audio edition of the book. I knew from his heartfelt narrative and his impassioned pitch for the film rights that he "got it." Matt said the magic words: he, too, was the fat kid. *Okay*, I thought, *then I'm in*. I knew he'd keep the heart of the story intact, and I couldn't have asked for a better cast, crew, and producers. Everyone involved with the movie has a special place in my heart, and that includes all of the people who contributed to the Kickstarter campaign. Nothing could have been more fitting than to find that our distribution money came, not from the wealthy Hollywood elite, but from hundreds of people giving what they could in order to send a nontraditional film out into the world.

From the beginning, *Fat Kid Rules the World* has defied conventional limitations. Like the punk rock milieu of the story, people of all

persuasions have found themselves reflected in the characters, and many of you have written to me about the impact the book has had on your life. *Fat Kid Rules the World* has been challenged and occasionally banned, but in every instance there have been people willing to stand up for its right to remain on the bookshelf. I wish I could share with these courageous defenders the e-mails I've received from people who say the book helped them past the brink of suicide. I've gotten many such letters over the past ten years, but even if I'd received only one, the whole journey would still be worth it.

So, to all you fat kids out there—and you know who you are—I want to say thank you. Without you, there would be no book, no movie, and a lot less love in the world. You've spread the fat for ten years and you're still going strong. You have my love and devotion.

K. L. Going, 2014

LA MÚSICA

- **El punk**. No sempre és així amb la Viquipèdia, però aquest article (https://ca.wikipedia.org/wiki/Punk) està francament bé, situa el punk històricament i en relació amb altres moviments, no només musicals.

Els Ramones, un dels grups històrics

Us en dono el començament:

Els moviments **punk** van aparèixer com a subgènere musical del rock durant els anys setanta. Des d'aleshores l'han acompanyat corrents artístics, literaris, ideològics i polítics, i d'aquests n'han derivat formes d'intercanvi i de relacions socials pròpies. A vegades s'utilitza la paraula *punk* de forma genèrica per a referir-se a aquestes formes de cultura: el punk acull un ampli ventall de moviments musicals, artístics, juvenils, veïnals i sociopolítics, així com ambients, xarxes i mecanismes d'inspiració i intercanvi d'idees i informació.

El punk és principalment una actitud. Com a moviment, es basa en l'honestedat provocadora i inconformista cap a tot allò que limiti la llibertat individual, des de l'Estat fins a la religió, passant pel capitalisme, la moral «políticament correcta» o simplement la pressió que la societat exerceix sobre l'individu de diferents formes. Per aquesta raó, molts punks adopten ideologies polítiques com l'anarquisme, s'uneixen a moviments socials com el moviment okupa, o fins i tot poden arribar a adoptar

actituds més aviat destructives, com la que predica la idea del *No Future*. L'hedonisme també acostuma a ser un dels atributs que caracteritzen els punks.

Per saber com sonen els Ramones: https://www.youtube.com/watch?v=zGgfH-Z02I2k

- **Kurt Cobain** fou el fundador del grup de *grunge* Nirvana.

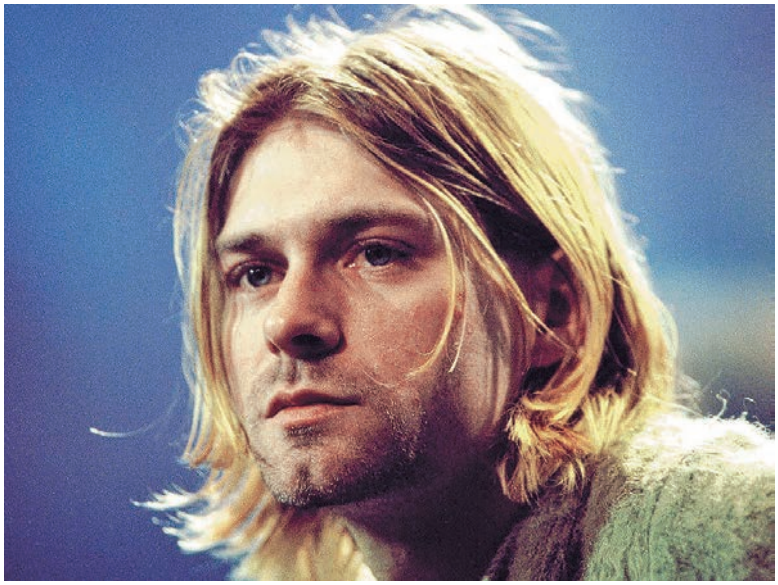

Totes les nenes dels anys noranta el tenien enganxat a la carpeta...

A part de recórrer a la Viquipèdia, podeu llegir aquest article: http://cultura.elpais.com/cultura/2015/04/25/actualidad/1429989836_197314.html

Comença així:

El mito nació en la mañana del 5 de abril de 1994, después de que aquel tipo de 27 años, con melena rubia y una seductora mirada ausente, se pegase un tiro en la cabeza y su cadáver fuera encontrado por un electricista. El suicidio de Kurt Cobain conmocionó al mundo del rock, convirtiéndose en un rápido y trágico epitafio para la generación del *grunge*, que, como señaló el mismo día de su muerte el periodista de *Rolling Stone*, David Fricke, perdía «a su John Lennon». Más de dos décadas después, el director Brett Morgen desmitifica al líder de Nirvana en *Cobain: Montage of heck*, el primer documental autorizado por la familia y que se ha estrenado esta semana en España. «Creo que la película pone entredicho lo que la gente piensa de él», dice durante una entrevista en un hotel de la plaza Santa Ana de Madrid.

Per als que no conegueu Nirvana: https://www.youtube.com/watch?v=vabnZ9-ex7o

Aquesta cançó és molt potent, no és casualitat que donés el títol a un llibre de Mercè Ibarz, *Vine com estàs* (Proa, 2013).